Nr. 196. Czwartek 26. Sierpnia 1852. Rok gazecie 41.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiédeń, 20. sierpnia. Dnia 21. sierpnia 1852 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany L. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a mianowicie we wszystkich wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 161. Dekret ministeryum finansów z dnia 28. lipca 1852, którym ogłoszono, że mocą najwyż. postanowienia z dnia 3. lutego 1852 będą w królestwie lomb. wenec. zaprowadzone nowe monety miedziane.

Nr. 162. Rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministeryum dla kultury krajowej i górnictwa z dnia 13go sierpnia 1852, obowiązujące dla księztwa Salzburga, którem mocą najwyz. postanowienia z dnia 19. lipca 1852 ogłoszono tamtejszy sąd krajowy jedynie pierwszą instancyą dla pertraktowania i rozstrzygania wszelkich przez komisyę ministeryalną do uregulowania lasów na drogę prawa odesłanych lub odesłać się jeszcze mających pretensyi do własności lasów.

Nr. 163. Dekret ministeryum finansów z dnia 14. sierpnia 1852, obowiązujący dla wszystkich krajów koronnych państwa z wyjątkiem pogranicza wojskowego, którym wymieniono kasy rządowe, gdzie mają się składać kaucye za wydawanie peryodycznego pisma treści politycznej, albo w razie sądowego skazania peryodycznego pisma drukowego, a rozporządzenie z dnia 24. marca 1849 (Nr. 190. dz. rząd. ust. p.) wyjęto z mocy obowiązującej.

Nr. 164. Rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości z dnia 19go sierpnia 1852, obowiązujące dla lomb. wenec. królestwa, Dalmacyi, Galicyi z Krakowem, Bukowiny i Siedmiogrodu i postanawiające w porozumieniu z ministeryum spraw wewnętrznych i najwyższą władzą policyjną owe zwierzchności, które aż do zaprowadzenia prokuratoryi państwa w powyżej wymienionych krajach koronnych mają załatwiać czynności urzędowe, przydzielone w §§. 15., 17. i 20. regulaminu prasy z dnia 27. maja 1852 (Nr. 122. dzien. rząd. ust. p.) prokuratorowi państwa.

Również dnia 21. sierpnia 1852 wyjdzie tam *alfabetyczny spis treści* wydanych od 2. marca 1835 aż do końca grudnia 1841 ustaw sądowych wraz z tytułem tomu obejmującego te siedm roczników zbioru ustaw sądowych, którym kończy się 1szy oddział tego zbioru z peryodu rządów Jego Mości Cesarza Ferdynanda pierwszego. To podaje się odnośnie do ogłoszenia umieszczonego w Gaz. Wiéd. z dnia 26. października 1851 Nr. 256 niniejszem do wiadomości publicznej.

Dnia 14. sierpnia 1852 wydano tam i rozesłano *serbsko*-niemieckie i *polsko*-niemieckie podwójne wydanie XX. zeszytu powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa z roku 1852, następnie *włosko*-niemieckie podwójne wydanie XLIV. zeszytu z roku 1852 dzien. rząd. ustaw państwa. Dnia 18. sierpnia wydano i rozesłano *halicko-rusko*-niemieckie podwójne wydanie LXXXV. zeszytu powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa z roku 1850, a dnia 21. sierpnia 1852 wyjdzie i będzie rozesłany XXXVIII. zeszyt powszechnego dzien. rząd. ustaw państwa z roku 1852 we wszystkich dziewięciu podwójnych wydaniach.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości potoczne z Wiédnia.)

Wiédeń, 22. sierpnia. Ministeryum spraw wewnętrznych porozumiało się z ministerstwem finansów, ażeby w wypadkach, gdzie pretensye uprawnionych za kapitały indemnizacyjne lub kapitalizowane onych procenta niewynoszą okrągłej sumy, osobom uprawnionym było wolno uzupełnić tę sumę przez zapłacenie aż do pięćdziesięciu reńskich, by tym sposobem otrzymać obligacyę funduszu indemnizacyjnego.

— Ze wszystkich prowincyi i z większych miast monarchyi nadchodzą wiadomości o wzniosłym obchodzie 18go sierpnia, dnia urodzin Jego Cesarskiej Mości. Oprócz władz cywilnych i wojskowych miała wszędzie także liczna publiczność udział w tej uroczystości. *(L. k. a.)*

— Hrabia *Albert Montecuccoli-Ledarchi* były marszałek stanów niższej Austryi, minister państwa, nadzwyczajny pełnomocny komisarz w lombardzko-weneckiem królestwie, nakoniec szef sekcyi w ministeryum spraw wewnętrznych, zakończył dnia 19. b. m. zaszczytny swój zawód śmiercią w Mitterau Niższej Austryi. Monarcha utracił w nim wiernego i przywiązanego sługę, a administracya państwa jednego z najrozsądniejszych, najpoczciwszych i najzdolniejszych urzędników.

— Jego c. k. Mość rozkazał spisać i uklasyfikować wszystkich kwiescentów pobierających płacę, aby ich pensyonować lub do czynnej służby użyć. W ogóle wkrótce ma wyjść nowe rozporządzenie o kwiescentach, według którego na przyszłość tylko puszczanie na urlop i pensyonowanie, nie zaś kwieskowanie nastąpić może.

— Wysokie ministeryum handlu rozkazało, aby od 1. września weszły w moc obowiązującą nowe postanowienia przy asekuracyach w transporcie rzeczy na północnych, południowych i południowo-wschodnich kolejach rządowych. Według tego będą powszechnie zabezpieczone wszystkie do transportu oddane przedmioty, przyczem przedmioty ładunkowe będą asekurowane według wartości normalnej, a mianowicie cetnar po 30 fl., funt pr. 1 fl., pakunek podróżny pr. funt 1 fl. Ale wolno jest partyom żądać także większej wartości zabezpieczenia. Papiery wartości nie będą nigdy, precyoza tylko przez osobną umowę asekurowane. Należytości asekuracyi będą przez urzędników kolei żelaznych obliczone i odbierane. Te należytości wynoszą od cetnara ładunków $^2/_4$ i $^1/_4$ kr., od pakunków podróżnych 4 kr. Straty będą przez zakłady kolei pokryte. Indemnizacya będzie wypłacona według wykazanej istotnej wartości.

— Dla tych krajów koronnych, w których jeszcze nieistnieją c. k. prokuratorye, przydzielone są tymczasowie do sądów karnych i władz bezpieczeństwa czynności urzędowe, należące według nowej ustawy o prasie do prokuratorów państwa.

— Ze strony tureckich miejskich władz w Serajewo nadesłano tu podziękowanie za te 3000 zr. m. k., które Jego c. k. Mość dał dla pogorzelców. Z rozdaniem ociągano się, bo się spodziewano jeszcze dalszych darów, chcąc przedsięwziąć równą repartycye wszystkich kwot nadesłanych, a przytem będzie się dawać baczność, aby pieniądze na przeznaczony cel, a nie na inny sposób były obrócone. *(Lloyd)*

(Kolej żelazna z Treviso do rzeki Tagliamento. — Stacya telegraficzna w Pordenone.)

Wenecya, 18. sierpnia. *Gaz. di Venezia* pisze: „Podczas owacyi, tryumfów i innych niezliczonych dowodów lojalności i przywiązania, które okazali Węgrzy z przyczyny obecności Najjaśniejszego Pana, pamiętał Monarcha także o innych Jemu poddanych i niemniej Go zajmujących krajach, i wydał najwyższe postanowienie, aby kolej żelazną od Trevizo aż do Tagliamento natychmiast ciągnięto dalej; przeto mamy nadzieję, że najwyższym dekretem niezadługo będzie pozwolono przedłużyć tę kolej aż do Udine, tego kwitnącego handlowego miasta, w którem cztéry główne i strategiczne gościńce się zbiegają, a ztamtąd pójdzie namieniona kolej aż do Gradiska, pod względem strategicznym bardzo ważnego punktu, który nad brzegiem Adryatyckiego morza i nad dolinami rzeki Izonzo i Cernizza dominuje.

Naczelna dyrekcya publicznych budowli, kolei żelaznych i telegrafów zajęła się zaraz tą sprawą za otrzymaniem w tej mierze od wysokiego ministeryum polecenia.

Na czas jesiennego manewru będzie założona w Pordenone stacya telegraficzna. Zaprowadzone w lombardzko-weneckiem królestwie i w południowym Tyrolu telegrafy powietrzne, zamiast podziemnych, nieodpowiadających swemu celowi, są już na ukończeniu we wszystkich kierunkach. Niespełna trzy miesiący wystarczyły na wykonanie tego olbrzymiego zadania. Między Treviso i Udine korzystano z ciągnących się wzdłuż gościńców alei i przytwierdzono isolatory do drzew. *(Abbl. W. Z.)*

(Kurs wiédeński z 25. sierpnia 1852.)

Obligacye długu państwa 5% 96$^9/_{16}$; 4$^1/_2$% 86$^{13}/_{16}$; 4% —. 4% z r. 1850. 91; wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 —; z roku 1839 134$^1/_2$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1340. Akcye kolei pół. 2000. Glognickiej kolei żelaznéj 780. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 700. Lloyd —.

Ameryka.

(Kwestya o rybołowstwie w senacie Washingtońskim.)

Według najnowszych wiadomości z Ameryki dd. Boston 4go sierpnia odczytano w senacie w Washyngtonie dnia 2. poselstwo prezydenta względem angielsko-amerykańskiej kwestyi o rybołowstwie i oznajmiono o odpłynięciu parowej fregaty Missisipi dla ochrony statków Amerykańskich. Równocześnie przedłożono także dyplomatyczną korespondencyę, którą od roku 1823 w tym przedmiocie prowadzono. Jest tam między innemi datowany pod dniem 5. lipca, przez Mr. Crampton do sekretarza stanu Mr. Webster napisany list, w którym okazuje się, że Angielska flotyla tylko na usilną prośbę mieszkańców angielsko-amerykańskich posiadłości była posłana dla obrony swoich praw na sporne wody; koniec tego listu opiewa:

„Jest rozkaz królowej, aby unikano wszelkiego wystąpienia przeciw okrętom sprzyjaźnionych mocarstw, wyjąwszy, jeżeli te okręta dopuszczą się złamania istniejących traktatów; następnie w każdej sposobności należy unikać przyczyny do żalenia się na surowe i niepotrzebne postępowanie nawet wtedy, gdy okoliczności przytrzymanie lub zabranie okrętów nakazują.“

Przydłuższa dyskusya w senacie nad wykładem traktatu o rybołowstwie, nie wydała jeszcze przy odejściu poczty żadnego rezultatu. *(A. B. W. Z.)*

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 18. sierpnia. Królowa przybyła wczoraj w południa szczęśliwie do Osborne. Z powrotem nie było wprawdzie morze zupełnie spokojne, ale cała familia królewska odbyła podróż w najlepszem zdrowiu. Dzień urodzin księżny Kent obchodzono wczoraj uroczyście w Kensington. Rzemieślnicy i fabrykanci wyprawili na cześć tego dnia wspólną ucztę, na którą królowa przesłała piękne owoce z swoich ogrodów w Frogmore, a księżna sarnę. Kanclerz skarbu i minister kolonii przybyli wczoraj znowu do Londynu i udadzą się dziś jeszcze na posiedzenie tajnej rady do Osborne.

Wspomnione doniesienie ministeryalnego dziennika „*Standard*“ o nagłem załatwieniu kwestyi rybołowstwa nie jest w dzisiejszem „*Morning Chronicle*“ ani powtórzone, ani zaprzeczone, ani wyświecone. „*Globe*“ zaś „*Times*“ i „*Daily News*“ zdziwione są nadzwyczajnie tą deklaracyą dziennika „*Standard.*“

Dziennik „*Times*“ upoważniony jest oświadczyć, że zamierzona podróż pana Tomasza Baring do północnej Ameryki nie jest w związku z żadną kwestyą dyplomatyczną, i że p. Baring nie miał żadnej konferencyi z rządem w sprawie rybołowstwa. *(P. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 19. sierpnia. Spór z Ameryką względem rybołowstwa załatwiono nową ugodą, według której okręta obydwóch narodów mogą się zbliżać na 3 mile do obydwóch wybrzeży. Parlament odroczono do 21. października. *(L. k. a.)*

Francya.

(Dekreta rządowe. — Artykuły półurzędowe w Monitorze. — Bal dam de la Halle.)

Paryż, 18. sierpnia. *Monitor* urzędowy zawiera dekret względem oświetlenia parowych i żaglowych okrętów państwa dla uniknienia zdarzających się z wzrastaniem żeglugi co raz więcéj nieszczęśliwych wypadków.

— Drugi dekret zawiéra odpowiednio propozycyom ministra spraw wewnętrznych dla 69 departamentów mianowanie prezydentów, wiceprezydentów i sekretarzy nowo-wybranych rad jeneralnych. — Przełożeni tych korporacyi są mężowie znani z swojéj przychylności dla rządu. Między nimi znajduje się siedmiu ministrów obecnie w urzędzie będących, kilku byłych ministrów, mianowicie także hr. Morny, wiceprezydent rady stanu Baroche i wielu jego kolegów, kilku adjutantów księcia prezydenta, wielki referendarz Senatu, jenerał d'Hautpoul, wielu Senatorów, deputowanych i innych urzędników państwa.

— W półurzędowej części zawiera *Monitor* dwa artykuły o wieczornej zabawie w St. Cloud i o dyplomatycznym bankiecie u ministra spraw zagranicznych na cześć rocznicy urodzin Cesarza Napoleona. Na zabawę w St. Cloud były proszone najznakomitsze osoby nietylko francuskiego ale europejskiego towarzystwa, a książę prezydent przez długi czas prowadził pod ramię małżonkę ambasadora angielskiego. — Pan Drouyn de l' Huys zaprosił był na swój bankiet członków ciała dyplomatycznego, tudzież swoich kolegów ministrów. Obecni byli, wyliczeni poimiennie w *Monitorze*, nuncyusz apostolski Mgr. Garibaldi, angielski ambasador lord Cowley, sprawujący interesa Prus, Austryi, W. księstwa Badeńskiego, Bawaryi, Belgii, Brazylii, Danii, Neapolu, Hiszpanii, Grecyi, Hanoweru, Holandyi, Portugalii, Rosyi, Sardynii, Saxonii, Szwecyi, Toskanii, Turcyi, Uraguay i Wirtembergu.

— Bal dam „de la Halle“ odbył się wczoraj wieczór. Wystawiona na placu „des Innocents“ sala balowa była bardzo gustownie przyozdobiona. Dekoracye wypracowane były w pięknym stylu włoskiej

Rozmaite wiadomości.

— „*G. di Milano*“ zawiera opisanie wspaniałego, dnia 24. lipca w kościele św. Karola w Medyolanie odsłonionego monumentu „La buona madre nel venerdi santo.“ Dzieło to wykonał c. k. rzeźbiarz nadworny, profesor Marchesi z polecenia ś. p. J. M. Cesarza Franciszka I. Wspomniony dziennik pisze między innemi:

„Kolosalna ta grupa przedstawia w sposób wspaniały i religijny całą Iliadę niedoli, jaka dotknęła rodzaj ludzki i całą poezyę późniejszej jego regeneracyi przez mękę i śmierć Zbawiciela. Monument ten poświęcony religii, składa się z dziewięciu figur wielkości więcej niż naturalnej; szczególnie zaś odznaczają się postacie Matki Boskiej i Zbawiciela, zajmują najwyższe miejsce w grupie kształtu piramidalnego złożonej z figur: ociemniałego, którego dwie siostry prowadzą, tudzież z dobrej matki modlącej się w towarzystwie trzech synów w wielki piątek przed wizerunkiem zdjęcia z krzyża Zbawiciela. Wszystko to spoczywa na olbrzymim postumencie, okrytym licznemi utworami płaskorzeźby, wykonanemi z największą elegancyą i przedziwną sztuką.

Te godne podziwienia utwory nowoczesnej sztuki rzeźbiarskiej oglądał J. M. Cesarz roku zeszłego podczas pobytu Swego w Medyolanie. Jego c. k. apost. Mość raczył przy tej sposobności wyrazić najwyższą swą łaskę i przyzwolić na najuniżeńszą prośbę p. Marchesi, rzeźbiarza nadwornego, aby na wieczną pamiątkę tego dnia szczęśliwego wyryto na kamieniu następujący epigraf:

Imp. Rex. Ferdinandus I. Augustus.
Sacrum.
Divae. Mariae Matris Dolorosae.
Pompeii. Marchesii. opus
Quod. Imp. Rex. Franciscus I. Augustus. Pater.
Mediolanensibus. Destinaverat.
In. Hoc. Sacello. Munificentia. Sua. Exstructo.
Ad. Augendam. Majestatem. Dignitatemque.
Templi. Sancti. Caroli. Patroni. Coelestis.
Omni. Cultu. Conlocandum. Curavit.

An. MDCCCLI. VIII. Kal. Octobres
Imp. Rex. Franciscus. Josephus I. Augustus
Sacellum. Et Sacrum
Divae. Mariae. Matris. Dolorosae
Lubens. Invisit
Et. Per. Josephum. Radetzky. Com. V. C.
Longob. Venetosq. Vice. Sacra. Regentem
Dedicari. Jussit. VIII. Kal. Augustas
An. M. DCCC. LII.

— Akademik Dorn oddał ces. akademii umiejętności w imieniu p. Chanykowa z Tyflis, order ustanowiony przez Szamyla, który rozdaje go pomiędzy swoich stronników. Dekoracya ta jest ze srebra, i ma napis w języku arabskim: „Tchórz, kto rozważa.“ Nadesłany przez p. Chanykowa order należał do Heyder-Bek, towarzysza znanego Naib-Hadszy-Murada. Akademia uchwaliła zachować order ten w swojem azyatyckiem muzeum, i poleciła p. Dorn wyrazić panu Chanykow podziękowanie za tę przesyłkę.

— Już dawniej nieco zwracali strategicy uwagę swoją na wielkie zmiany w sztuce wojennej, jakie nastąpić muszą przez nowe wynalazki i wydoskonalenie ręcznej broni palnej. Podczas gdy w Prusiech zaprowadzono powszechnie karabiny perkusyjne, a Francya uzbroiła swoich tiraillerów palną bronią wynalazku p. Delvigne, nie uczyniła Anglia nic jeszcze w tej mierze. Jedyna zmiana, jaką tam przyjęto, ogranicza się tylko na tem, że oficerowie na Przylądku używają przeciw Kafrom dwururnych pistoletów amerykańskich, które na wystawie londyńskiej uzyskały były szczególne pochwały. Teraz jednak umieściły dzienniki angielskie rozmaite przez ludzi wojskowych nadesłane artykuły o wyborze palnej broni, i wszyscy się na to zgadzają, że dotychczasowe karabiny angielskie mniej już są do wojny przydatne. „*Times*“ zawiera ciekawy artykuł pewnego oficera C. Shaw, który walczył niegdyś za sprawę Dom Pedra. Opisuje on broń wynalazku p. Delvigne z wszelkiemi szczegółami, i doradza zaprowadzenie jej dla próby na Przylądku; wyznaje przytem niewiadomość swoją tylko co do sposobu przyrządu wydrążonych kul pozdłużnych. O skutku zaś tej broni opisuje rzeczy prawie nie do uwierzenia, twierdząc, że zwykła broń perkusyjna w takim zostaje sto-

szkoły szesnatego wieku. Bal zaczął się o 9. godzinie i trwał aż do rana. Obydwie trybuny sali zajmowały orkiestry po 200 muzykantów. Piękna studnia Goujon'a, znajdująca się na środku targowicy, była świetnie oświetlona i służyła zarazem za fontanę i kosz na kwiaty. Było obecnie więcej niż 20,000 osób z wszystkich stanów. — Eleganckie toalety dam znakomitych odbijały od jaskrawego ale bogatego stroju zamożnych dam de la Halle i od pojedyńczego ubioru kokiét z gminu. Damy de la Halle zrobiły wielkie wydatki. Było tam także wiele klejnotów i brylantów tak fałszywych jak prawdziwych, tak własnych jak i pożyczanych. (Jeden jubiler wypożyczył za 180,000 fr. brylantów.) Buffet był bardzo wspaniały. Przysmaki przygotowane na bal 15. t. m. darowano do koszar i zakładów dobroczynnych a przyrządzono natomiast nowe i w większéj ilości. Ale na nieszczęście padał od 10téj godziny wieczór deszcz tak ulewny, iż pomimo podwójnego pokrycia z ceraty woda z góry lała się do sali, co niemało szkodziło toaletom damskim. Prezydent republiki niebył na balu. Krążyły znowu rozmaite pogłoski o odroczeniu balu na wtorek. Z osób znakomitych byli obecni: księżniczka Matylda, ministrowie, jenerał Magnan i inni dygnitarze państwa. Damy „de la Halle" żałowały bardzo, że prezydent niebył obecnym; największéj przykrości doznała z tego powodu piękna rzeźniczka, która z prezydentem miała bal otworzyć i dlatego kazała sobie zrobić ubiór balowy, który przeszło 8000 franków kosztował.

Policya użyła wszelkich środków ostrożności. Cały pułk strzegł wszystkie wnijścia. — Zresztą wybuchł wczoraj mały ogień w sali, ale zaraz go ugaszono.

Dla uświetnienia balu chciano powtórnie oświecić kościół św. Magdaleny i orła na łuku tryumfalnym, którego iluminacya dla niepogody niepowiodła się w niedzielę, ale i tym razem słota przeszkodziła oświetleniu. *(G. P.)*

(„Morning Herald" o nieporozumieniu w Tripolis.)

Paryż, 17. sierpnia. „*Moniteur*" donosił o załatwieniu nieporozumienia, które zaszło w Trypolis między francuskim konzulem i rządem tegoż państwa względem wydania dwóch dezerterów francuskich.

„*Morning Herald*" podaje obszerne doniesienie o tym wypadku, które nie ze wszystkiem się zgadza z przedstawieniem urzędowego francuskiego dziennika. Angielski dziennik utrzymuje, że dezerterów pomimo ich woli wydano Francuzom, i że obcy konzulowie protestowali przeciw temu postępowaniu swego francuskiego kolegi. *(Abbl. W. Z.)*

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Rzym, 17. sierpnia. Przedwczoraj odbyła się wielka parada kościelna załogi francuskiéj, podczas któréj jenerał Gemeau osobiście komenderował. Książę Sachsen-Weimar Eisenach był obecny na paradzie w rosyjskim uniformie. Wieczór były oświetlone wszystkie domy przez Francuzów zamieszkałe.

Liwurna, 19. sierpnia. Francuski exminister *Turgot* przybył tu dzisiaj na parostatku Capri i udał się natychmiast w dalszą podróż do Neapolu.

Florencya, 19. sierpnia. W Siena aresztowano 25 osób i zdaje się, że uwięzienie to odnosi się do odkrytego niedawno wielkiego kompletu pod nazwiskiem „societa della morte". Z przyczyny choroby pana Guerazzi odroczono publiczne wytoczenie jego procesu do 26. sierpnia. *(L. k. a.)*

Turyn, 20. sierpnia. Pogłoski o zmianie ministrów ponawiają się znowu. Słychać, że pp. *Cavour* i *Ratazzi* mają znowu wstąpić; *Sanmartino* ma zostać ministrem spraw wewnętrznych, a *Villamara* zewnętrznych; markiz *d'Azeglio* ma otrzymać posadę prezydenta ministrów bez portefeuillu.

Rzym, 19. sierpnia. Właśnie ogłoszono tu traktat żeglugi między Rosyą i państwem kościelnem. Książę Sachsen-Weimar odjechał do Neapolu.

Bologna, 20. sierpnia. F. M. hrabia Radetzky przybył tu dzisiaj. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Stan zdrowia W. księcia Ludwika.)

Karlsruhe, 13. sierpnia. Fizyczne i umysłowe cierpienia Wielkiego księcia Ludwika pogorszyło się, jak słychać, znacznie w najnowszym czasie; ztąd obawiają się, aby ten młody najpiękniejsze nadzieje rokujący książę nieposzedł wkrótce za swym ojcem do grobu. Z prawdziwie braterską miłością poświęca się książę rejent pielęgnowaniu chorego i odbiera za to w chwilach odzyskanej przytomności najtkliwsze podziękowanie od dostojnego pacyenta. *(A. B. W. Z.)*

(Zdjęcie czarno-, czerwono-złotéj chorągwi.)

Frankfurt, 16. sierpnia. Dnia 13. zdjęto czarno-, czerwono-złotą chorągiew z pałacu zgromadzenia związkowego, na którym od roku 1848 nad bramą była zatknięta. *(Abl. W. Z.)*

---

sunku, jak strzała z łukiem do palnej broni, i że 500 Francuzów z nową bronią mogłoby się skutecznie oprzeć 3000 Anglikom uzbrojonym dawną bronią. Palna broń p. Delvigne sięga bowiem tak daleko, jak tylko oko strzelca może dojrzéć przeciwnika, i gdzie głuchnie wystrzał, a mianowicie na 1530 jardów (arszynów); na 1100 jardów można już być pewnym celnego strzału. A że artylerya polowa chcąc działać skutecznie, musi podsuwać się zwykle o 700 jardów do celu, przeto broń pieszego wojownika ma zawsze jeszcze przewagę nad działami nieprzyjacielskiemi, a prócz tego łatwo może wytępić kawaleryę przeciwną i udaremnić wszelkie jej podjazdy dla wywiedzenia się o stanowisku oddziałów wojskowych.

— Tak jak już jedno stowarzyszenie handlowe (wschodnio-indyjskie) zdobyło dla Anglii państwo rozległe, tak teraz inne znów założyć może wkrótce drugie podobne w Ameryce. Towarzystwo handlu futer w zatoce hudsońskiej, które od niejakiego czasu rozciągnęło panowanie swoje nad Oregonem a nawet częścią Kalifornii, objęło niedawno w dzierzawę posiadłości rosyjskie w Ameryce. Wspomnione towarzystwo posiada znaczne kapitały podzielone na akcye, i stoi pod kierunkiem dyrekcyi urzędującej w Londynie na wzór wschodnio-indyjskiej kompanii. Faktorowie naczelnicy kantorów urządzonych po większej części na sposób twierdz, pobierają rocznej pensyi 5000 dolarów, i mają prawo życia i śmierci nad swymi podwładnymi. Towarzystwo zyskuje w przecięciu do 300% mimo ogromnych wydatków łożonych na opłacenie licznych urzędników i robotników i na zakupienie towarów, największą bowiem część futer znajdujących się w handlu dostawia pomienione towarzystwo. Cała służba towarzystwa jest uzbrojona, przyuczona do karności i stoi pod surową komendą wojskową. Każde wykroczenie przeciw subordynacyi podlega karze śmierci. Administracya trzyma także i niewolników, kiedy rząd angielski, godny w tej mierze wszelkiej pochwały, stara się wszelkiemi środkami o zniesienie niewoli na całym świecie, i wszystkich niewolników oswobodził w swoich koloniach. Potąd jeszcze nie stawiano towarzystwu trudności w tym względzie. W ostatnich czasach zasiało towarzystwo cały przestwór, mianowicie Oregon faktoryami i załogami wojskowemi, dotarło do Kalifornii, i nawet w San Francisco posiada ważną faktoryę, a inną znów na wyspach Sandwich. Państwo tego towarzystwa jest ogromne. Dla ochrony handlu swojego zbudowało flotylę, składającą się z czterech okrętów do podróż dalekich, z dwóch szonerów i jednego paropływu.

— E. Trumond w Londynie wynalazł preparat z Gutta-Percha podobny z koloru, tkanki i tęgości całkiem do dziąseł, i mogący bezpiecznie i wygodnie utwierdzić cały przyrząd zębów wstawionych. Główna jego zaleta polega na tem, że niepotrzeba już będzie często tak szkodliwych blaszek metalowych potąd przy wstawianiu zębów używanych. Wynalazek ten patentowano.

Korónki ze słomy i t. p.

Od niebardzo dawnego czasu powstała w Szwajcaryi, mianowicie w kantonie Thurgau, osobna gałęź przemysłu dająca kilkuset robotnikom utrzymanie. Zdaje się nawet, że w Szwajcaryi trudno już wynaleźć zdatnych w tej mierze robotników, bowiem jeden z przedsiębierców musiał aż w wielkiem księstwie Badeńskiem zamówić sobie ku pomocy pewną ich liczbę. Orzeczona gałęź przemysłu jest to wyrabianie korónek rozmaitego wzoru ze słomy, włókna z pokrzywy i włosów końskich na zwykłym klocku do robienia korónek. Płaca dla robotników wymierza się stósownie do szerokości korónek i od każdego łokcia ich długości, a przy pilności i zręczności robotnika wynosi dziennie 24 do 36 kr. Główną przytem jest także korzyścią, że pracą tą można się zajmować w domu, używać do niej dziatwę płci obojga, i że szczególnie przychodzi w pomoc liczniejszym rodzinom. Sprawienie sobie klocka z całą maszyneryą wymaga wprawdzie nakładu 3 złr. 36 kr.; cena ta wszakże jest widocznie za wysoka, i zniży się z czasem bez wątpienia przy większym pokupie tych potrzebnych narzędzi, a mianowicie w Badeńskiem. Korónki te idą przesełką wyłącznie do Ameryki, i służą za ozdoby przy kapeluszach, sukniach i t. p.

— Jakim sposobem zrobić, ażeby groch, bób, soczewica były i smaczniejsze i strawniejsze, na to jest bardzo łatwy sposób. Namoczyć je na dwa dni w wodzie; ziarno w wodzie mięknie i puszcza kulec, a gdy się kulec na 1—3 linii pokaże, wtedy gotować grochy jak zwykle. Że warzywo staje się lepsze, rzecz bardzo naturalna, bo podczas kulczenia przeistacza się mączka w cukier. Przytem jeszcze i to jest, że przez napęcnienie łupka sama od siebie podczas warzenia spływa na wierzch i oddziela się od ziarna.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 20. sierpnia.)

Metal. austr. 5% $80^{3}/_{4}$; $4^{1}/_{2}$ $73^{5}/_{8}$. Akcye bank. 1382. Sardyńskie —. Hiszpańskie $44^{7}/_{8}$. Wiedeńskie $100^{7}/_{8}$. Losy z r. 1834 —; 1839 r. $117^{1}/_{2}$.

Prusy.

(Blizkie otwarcie sejmów prowincyonalnych.)

Berlin, 19. sierpnia. Sejmy wszystkich ośmiu prowincyi będą dnia 5. lub 12. września otworzone. Przyszłe obrady stanowe będą bardzo ważne, gdyż obok stanowczego uregulowania stosunków komunalnych, zajmą się stany także rozwiązaniem saméj kwestyi stanowej. *(Abl. W. Z.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 21. sierpnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 103 p. $4^{1}/_{2}$% z r. 1850 $104^{3}/_{4}$. $4^{1}/_{2}$% z r. 1852 105. Obligacye długu państwa $94^{1}/_{2}$. Akcye bank. $107^{1}/_{2}$ l. Pol. list. zastaw. --; nowe $96^{3}/_{4}$; Pol. 500 l. 91; 300 l. 153 l. Frydrychsdory $13^{1}/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $10^{1}/_{2}$. Austr. banknoty $86^{1}/_{4}$.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 21. sierpnia. W ciągu dnia wczorajszego zachorowało na cholerę w Warszawie osób 279, wyzdrowiało 198, umarło 146; ogólna liczba pozostaje chorych 1317.

— 22. sierpnia. W ciągu dnia wczorajszego zachorowało na cholerę w Warszawie osób 216, wyzdrowiało 250, umarło 104; ogólna liczba pozostaje chorych 1179. *(Gaz. Warsz.)*

Grecya.

(Poseł amerykański odpłynął do Tryestu. — Śmierć mnicha Pohmas Flamiatos.)

Ateny, 10. sierpnia. Poseł amerykański przy porcie, który w nadzwyczajnej misyi przybył do Aten, i zastał tam oczekującą nań jedną fregatę i jeden mniejszy parοpływ, odpłynął przedwczoraj przeciw powszechnemu spodziewaniu z swojemi okrętami z zatoki Pyraeus do Tryestu, zkąd po kilku miesiącach wrócić ma znów do Pyraeus.

— Szef spisku mnichów w Peloponezie, Pohmas Flamiatos, który w Patras siedział w inkwizycyjnem więzieniu, umarł tam na słabość chroniczną. Kilka godzin przed śmiercią wyświęcili go wspólnie z nim uwięzieni mnichy z klasztoru Megaspilion na mnicha z charakterem kapłańskim i oraz na przeora, i pogrzebali go według tej godności. *(G. Pr.)*

(Depesza telegraficzna.)

Ateny, 17. sierpnia. Izba deputowanych przyjęła budżet na rok 1852 i prowizoryczny kredyt na 3. kwartał roku bieżącego. — Synod święty został rekonstytuowany według postanowień ostatniej ustawy. — W kilku prowincyach mianowano nowych prefektów. *(Lit. kor. aust.)*

Turcya.

(Wiadomości potoczne z Konstantynopola.)

Konstantynopol, 10. sierpnia. Upadek byłego wielkiego Wezyra, a mianowanie nowego na jego miejsce nastąpiło dnia 7. b. m. Dopiero nazajutrz otrzymał Fuad Effendi stanowcze mianowanie na ministra spraw zagranicznych w. Porty; 24 godzin ociągano się z nadaniem mu téj posady, równie jak też i on 24 godzin zwlekał jéj przyjęcie.

— Liczba spalonych domów wynosi do 1800. Właśnie nadeszła wiadomość, że w Andryanopolu wybuchł pożar i już 300 sklepów spłonęło. Między ludnością panuje z przyczyny tych nieszczęść największe nieukontentowanie, które trwa ciągle jeszcze. Zdaje się, że się do tego przyczyniają agitacye polityczne. Niedawno schwytano podpalacza, który omało niepadł ofiarą zaciekłości pospólstwa. Dla ulżenia powszechnéj nędzy, kazał Sułtan rozdać znaczne sumy pieniężne.

— Said Basza zawinął tu na parοpływie „Lycurgus" i udał się niezwłocznie do Bebek do swojéj siostry, małżonki Kiamil Baszy. *(Litogr. koresp. austr.)*

(Wyspy Skarpanto i Kassos w kontumacyi. — Flota turecka przed wyspą Rhodus.)

Wyspy Skarpanto i Kassos, których mieszkańcy w wielu przypadkach dopuścili się karygodnego oszukaństwa w towarach, skazane są według wiadomości z Rhodus, przez niejaki czas na kontumacyę. Przez to rozporządzenie Porty odcięte są rzeczone wyspy od wszelkiej komunikacyi z stałym lądem i innemi wyspami Archipelagu, z których najpotrzebniejsze żywności sprowadzają.

W początku lipca pojawiła się przed Rhodus dowodzona przez admirała Achmeda Baszę turecka flota, która do krążenia jest przeznaczona i składa się z 3 fregat, 1 korwety, 1 szoneru, 1 parοpływu i 1 zwyczajnego okrętu. Z temi okrętami złączył się oddział tureckiej floty pod kontradmirałem Husseim Bey, złożony z trzech większych statków i dwóch łodzi działowych. *(L. k. a.)*

(Depesza telegraficzna.)

Konstantynopol, 14. sierpnia. Asif Bey wyjechał do Kairu z cesarskim Fermanem, który ma stanowczo załatwić spór turecko-egipski. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 25. sierpnia. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 18r.; żyta 12r.24k.; jęczmienia 9r.40k.; owsa 7r.31k.; hreczki 11r.; kartofli 5r.8k.; — cetnar siana kosztował 2r.48k.; okłotów 1r.35k.; — za sąg drzewa bukowego płacono 21r., sosnowego 17r.30k. w. w. Drobiazgowa sprzedaż mąki, krup, masła i t. d. w cenach dawniejszych. — W poniedziałek dla deszczu niebyło targu.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

Sanok, 20. sierpnia. Od 1. do 15. b. m. płacono na targach w Sanoku, Dobromilu, Lisku, Rymanowie i Dynowie w przecięciu za korzec pszenicy 9r.12k.—7r.—7r.30k.—9r.18k.—7r.20k.; żyta 7r.36k.—5r.24k.—6r.—7r.24k.—6r.48k.; jęczmienia 5r.12k.—3r.24k.—4r.48k.—5r.42k.—4r.36k.; owsa 3r.$50^{2}/_{5}$k.—2r.36k.—2r.48k.—4r.—3r.12k.; hreczki 0—6r.48k.—7r.30k.—0—0; kukurudzy w Rymanowie 7r.6k.; ziemniaków 4r. Za cetnar siana 0—36k.—50k.—30k.—36k. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 4r.24k.—5r.12k.—5r.—6r.—5r., miękkiego 3r.24k.—4r.12k.—3r.—4r.48k.—3r. Funt mięsa wołowego kosztował $4^{2}/_{5}$k.—$4^{1}/_{5}$k.—0—4k.—$4^{2}/_{5}$k. i garniec okowity 1r.$55^{1}/_{5}$k.—2r.30k.—0—1r.20k.—1r.20k. m. k.— Nasienia koniczu i wełny nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 25. sierpnia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	30	5	34
Dukat cesarski	„ „	5	35	5	40
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	43	9	46
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	53	1	54
Talar pruski	„ „	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	23	1	24
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	85	3	85	18

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 25. sierpnia 1852.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	mon. konw.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	85	—
Żądano „ „ za 100	„ „	85	30

(Kurs wekslowy wiedeński z 25. sierpnia.)

Amsterdam $164^{1}/_{2}$ l. 2. m. Augsburg $117^{3}/_{4}$ l. uso. Frankfurt $116^{7}/_{8}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $175^{1}/_{2}$ l. 2. m. Liwurna $116^{1}/_{2}$ p. 2. m. Londyn 11.46. l. 3. m. Medyolan $117^{1}/_{2}$. Marsylia $139^{1}/_{2}$ l. Paryż $139^{3}/_{4}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $96^{9}/_{16}$; lit. B. $113^{1}/_{4}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wied. d. 23. sierpnia o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $25^{1}/_{4}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $24^{3}/_{4}$. Ros. Imperyały 9.40. Śrebra agio $18^{1}/_{4}$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. sierpnia.

Hr. Ożarowska Marya, z Truskawca. — PP. Fockelmann Karol, ces. ros. radca państwa, z Drezdna. — Smolski Józef, z Kobylnicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. sierpnia.

Książę Sapieha Leon, do Tłustego. — Hr. Fredro Edward, do Bełzca. — Hr. Karnicki Feliks, do Stojanowa. — Hr. Bniński Konst., do Krakowa. — P. Strzelecki Eugeniusz, do Wyrowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury dog. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	28 1 18	+ 7°	+ 14°	Północno-wsch.$_0$	bard. poch. ☉
2 god. pop.	28 1 68	+ 14°	+ 5°	Połnocny$_0$	pochm. ☉
10 god. wie.	28 1 70	+ 6,6°		cicho	pogoda

T E A T R.

Dziś: opera niem.: **„Ernani."**

Jutro: Przed. pol.: **„Dwaj więźnie z Galer".**

W niedzielę: Na Benefis p. Jana Wisłockiego komedye polsk. **„Julianna i Julisia"** i **„Zgorszenie."**

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowéj.